

The DAC Journal: Development Co-operation - 2004 Report - Efforts and Policies of the Members of the Development Assistance Committee Volume 6 Issue 1

Summary in Turkish

KYK Dergisi: Kalkınma ve İşbirliği - 2004 Raporu - Kalkınma Yardım Komitesi Üyelerinin Çabaları ve Politikaları - Cilt 6 Sayı 1

Türkçe Özet

KYK Başkanı'nın Özeti

Bu bölümde üç şeyin yapılması amaçlanıyor:

- Birincisi, Milenyum Kalkınma Hedefleri (MKH) doğrultusunda sağlanan ilerlemenin ortaya çıkmakta olan tablosuna ve bu yönde iyi bir ilerleme gerçekleştiren ülkelerin sayısını önemli miktarda arttırmak için neler yapmak gerektiğine göz atmak.
- İkincisi, kalkınma ile güvenlik arasındaki ilişkilerde bir kılavuz olarak “insan güvenliği” kavramını kullanarak, sürdürülebilir kalkınma düşüncesine güvenlik boyutunun nasıl daha tam bir şekilde dahil edilebileceğini tartışmak.
- Ve üçüncüsü, yoksullar için daha iyi ve daha güvenli bir yaşama potansiyel katkılardan biri olarak uluslararası yardımın hacim ve etkinliğinin artırılmasında sağlanan ilerlemeyi değerlendirmek.

Milenyum Kalkınma Hedefleri

Mevcut istatistiklerin gösterdiği durum, korkunç bir sefalet kataloğu oluşturuyor. Yaklaşık 1,1 milyar insan günde bir dolardan az bir gelire yaşamını sürdürüyor, 100 milyondan fazla çocuk yararlı herhangi bir eğitimi tamamlamak bir yana, ilkokula bile gidemiyor. Bunun yanı sıra, 2005 yılı ilkokul kayıtlarında cinsiyetler arasında denge sağlama hedefine ulaşamayacağı da anlaşılıyor. Ayrıca her yıl 5 yaşından küçük 10 milyon çocuk pekâlâ önlenebilecek nedenlerle ölüyor. Bunlara ek olarak, AIDS salgını devam ediyor; ve sıtma ile birlikte verem ve diğer görece ihmal edilen hastalıklar, Afrika'nın Sahra çölü aşağısının büyük bölümünde ortalama insan ömründe sağlanan

ilerlemeyi yavaşlatıyor ya da geri çeviriyor. Nüfus ve tüketim artışı ile birlikte altyapı ve doğal kaynaklar üzerindeki baskılar da artmaya devam ediyor.

Hedefleri bunlar için belirlenen tarihlere dek gerçekleştirme olasılıkları nedir? Küresel bir açıdan bakmaya başlarsak, sadece gelir yoksulluğu hedefinin gerçekleştirilmesi kesin gibi görünüyor. Bu elbette başlı başına hiç de azımsanmayacak bir başarı. Mevcut tahminler, gelişmekte olan dünyada günde bir dolardan az gelirle geçinen nüfus oranının 2015 yılına dek %13'e düşeceğini, toplam mutlak rakamın ise 1980'lerin başlarındaki yaklaşık 1,5 milyar zirvesine kıyasla 750 milyon dolaylarına ineceğini gösteriyor. Ama diğer hedeflerin hepsinde olmasa bile çoğunda, umulan ilerlemenin, üstelik bu hedeflerin her birinde dünya çapında ilerlemenin süreceğini varsaymak için her türlü neden varken, söz konusu hedefleri belirleyenlerin umduklarının, dünya ölçüsünde bile, gerisinde kalacağı tahmin ediliyor. Bu açığın muhtemelen sağlık alanındaki hedeflerde en önemli boyutlarda olacağı görülüyor.

Güvenlik, insan hakları ve kalkınma

Güvenlik ile kalkınma arasındaki ilişkiler konusunda ve bunların öneminin daha çok kabul edilmesinin pratik sonuçları hakkında şu anda mevcut olandan daha güçlü bir mutabakat oluşturmamız gerekiyor. Güvenlik ve kalkınma çevrelerinin ayrı ayrı ortaya koyabilecekleri görüşlere saygı göstermekle birlikte, bunların hedeflerine uygun sonuçlar elde etmek için aralarında daha iyi işbirliği yapmaları gerektiğine inanıldığı takdirde bu çok daha önem taşıyor. İnsan Güvenliği Komisyonunun BM Genel Sekreterine sunduğu 2003 yılı raporu bu bakımdan dönüm noktası oluşturan bir belgedir.

Güvenlik Sistemi Reformu üzerine 2004 yılı raporunda KYK, güvenlik sorunlarının üstesinden gelmesinde devletin tümünü kapsayan bir yaklaşımın gerekli olduğunu vurguladı. Bu yaklaşımlar kalkınma kuruluşlarının (ya da sokağın politik ya da askeri tarafında olanların) kendi hedeflerini, disiplinlerini ve sorumluluklarını terk etmeleri anlamına gelmemeli. Gerçekte, devlet çapında herhangi bir işbirliğinin düzenlenmesinde tarafların neler yapabilecekleri ve neler yapamayacaklarına saygı gösterilmesi gerekiyor.

Yardım hacmi

Mart 2002'de yapılan Monterrey Kalkınma Finansmanı Konferansının yardım tahsislerinde yeni bir eğilimin başlangıcını oluşturduğu görülüyor. 1992 - 1997 yılları arasında reel Resmi Kalkınma Yardımlarındaki (RKY) büyük (ve KYK üyelerinin Brüt Ulusal Geliri içindeki oran olarak daha da fazla) düşüşün ardından, 1997 - 2001 yılları arasında KYK üyelerinden sağlanan yardım KYK BUG içinde yaklaşık %0,22 oranı ile kabaca istikrara kavuştu ve böylece tekrar, ama çok mütevazı bir düzeyde, reel artışa geçti. RKY reel olarak 2002'de %7, 2003'te ise %5 daha artarak o yıl KYK BUG içindeki oranı %0,25 seviyesine geldi ve sonunda önceki zirve yılı olan 1992'deki reel yardım değerini geçti. Bu rapor 2004 yılı sonucu henüz bilinmeden yayımlanmış bulunuyor. Bununla birlikte, arka arkaya üç yıl önemli ölçüde bir reel artış gerçekleşmiş olacağını varsaymak için her türlü neden var. Monterrey'de verilen sözler, 2006 yılına dek KYK RKY miktarının KYK BUG içindeki oranının yaklaşık %0,30'u, ya da 2003 ABD Doları üzerinden yaklaşık 88 milyar doları bulacağına işaret ediyor. Böyle bir tablo, 2001 yılından bu yana yaklaşık %50 oranında bir reel artış anlamına gelecek.

Yardım tahsisi

Yardımanın nasıl tahsis edildiği, Milenyum Kalkınma Hedeflerinin gerçekleştirilmesini etkinlikle sağlayabilmenin önemli unsurlardan biridir. Yardımın özellikle sağlıklı politik ortamlarda etkin olduğunu, yoksulluğun dünya çapındaki dağılımını yansıttığında tahsisin yoksulların koşulları üzerindeki etkisinin daha fazla olduğunu gösteren birçok veri bulunuyor. 2004 yılında *Kalkınma ve İşbirliği Raporu* ortalama olarak KYK üyelerinin yardımları içerisinde icraatı daha iyi olan ülkelerin oranını (en yüksek iki kentil içindeki ülkelere verilen yardımı yaklaşık %70'e) yükseltmekte olduklarını gösterdi, ve [Britanya] Uluslararası Kalkınma Bakanlığının *Uzun Dönemli Yoksulluk* raporunda, yardım veren ülkelerin yardım tahsisleri ile yoksulların dünyadaki dağılımı arasında nasıl bir ilişki olduğu konusunda (2. Bölümde tartışılan) yeni bir değerlendirme sunuldu.

Yardımanın etkinliği

Son olarak ise, diğerlerinden hiç de daha az önemli olmayan bir konuyu, yardımın etkinliğini ele alalım. Gelişmekte olan ülkeler ile yardım veren ülkeler arasında, mevcut yardım mekanizmalarında önemli oranda bir iyileştirmenin mümkün ve gerekli olduğu konusunda geniş çaplı bir görüş birliği var. Yardım kurumlarının ve bunların yardım alan devletlerdeki muhataplarının çoğu, yardımların alınıp verilmesi için büyük çaba gösteriyor. Ancak büyük yardım akışlarını yönetme gücü genellikle zayıf olan ülkelerde, misyonlar, koordinasyon toplantıları, yardım veren ülkelerle tek tek ya da topluca yapılan görüşmeler ve benzeri işler, çok zaman alıyor. Bunların bir bölümü yardım veren ülkeler tarafında süregelen hesap verebilme kaygılarını yansıtmakla birlikte, ne yardım alan ne de yardım veren ülkelerin kamuoyu bunları hiç hoş karşılamıyor.

Yardım Tahsislerinin Yardım Alan Ülkelere Dağılımı

Yardım alımları 1997'deki düşük noktadan bu yana sürekli artıp bugün reel olarak tarihindeki en yüksek seviyeye ulaştı. Bununla birlikte, büyük çapta yardım alan ülkelerin çoğunda ulusal gelirin de son yıllarda hızla artması sonucu, yardım alımlarının gelişmekte olan ülkelerin gelirlerine oranında fazla değişiklik olmadı. Yardım alan ülkelere toplam yardım akışları yıldan yıla oldukça öngörülebilir olmakla birlikte, orta vadeli taahhütlerin daha kesin olması, yardım alan ülkelerde bütçe planlaması açısından yararlı olabilir. Küçük ülkelerin aldıkları kişi başına düşen yardım miktarı büyük ülkelere epeyce daha fazla; ama bununla birlikte genellikle En Az Gelişmiş Ülkelerde yardım alımları ithalatın önemli bir bölümünü oluşturuyor. Orta derecede gelişmekte olan ülkelere gelir arttıkça, yardımlar giderek artan oranda en yoksul ülkelere yoğunlaşıyor; ancak en yoksul ülkeler genellikle hibe şeklinde yardımlar alıp, teknik işbirliği görece az oluyor. Çeşitli kaynaklardan elde edilen veriler, yardımın hedefinin daha iyi belirlenerek hastalıklarla mücadele, beslenme, tarım ve su kaynaklarına dönük verimli müdahalelere odaklanmasının sefaleti azaltacağına ve Milenyum Kalkınma Hedeflerinin gerçekleştirilmesine katkıda bulunacağına işaret ediyor.

2000 Yılındaki Milenyum Bildirgesinden Bu Yana İlerleme

Milenyum Kalkınma Hedefleri (MKH), daha iyi sonuçlar alınmasına yönelik stratejiler aracılığıyla kalkınma gündemini yönlendiriyor. Çoğu Kuzey Afrika ve Asya ülkesi, genellikle bu hedefler doğrultusunda yol alıyorlar. Batı Asya, Karayipler ve Latin Amerika eğitim alanında ilerleme gösteriyor, ancak yoksulluğu azaltma alanında daha az ilerleme var; ve başta Afrika'nın Sahra Çölü aşağısı olmak üzere, en az gelişmiş ülkelerin çoğunda, 1990'larda çok az ilerleme gerçekleştirildi. MDH'lerin gerçekleştirilmesi için şiddetli çatışmaların önlenmesi ve kalıcı barışın sağlanması gerekiyor. KYK barış ve güvenlik çalışmaları, kalkınma kuruluşları tarafından Milenyum Bildirgesinin kilit öneme sahip olan bu boyutuna eğilmesine yardımcı oluyor. Sonuçlara daha fazla odaklanılması da, yardım uygulamaları arasında uyum, ulusal stratejiler ve sistemlerle paralellik, bunun yanı sıra öngörülebilir bir finansman sağlanarak KYK'nın, ortakları ile birlikte, kalkınma yardımlarının etkinliğini arttırmaya yönelik çalışmalarını yönlendiriyor. Ne var ki, iyi uygulamalar henüz genel uygulama haline gelebilmiş değil.

Yardım Veren Ülkelerin İkili Politikaları ve Çabaları

KYK üyesi ülkelerin yardım hacimlerindeki eğilim genellikle yukarı doğru olup, 2002 yılında Monterrey'de yapılan Kalkınma Finansmanı Konferansında verilen sözlerin yerine getirilmesine yönelik hareketleri yansıtıyor. Ancak, artan hacmin önemli bir oranı borç silme şeklinde oldu. KYK üyeleri ayrıca kalkınma stratejilerinin yerel planda sahiplerinin olmasını desteklemenin yanı sıra daha fazla uyum ve paralellik aracılığıyla yardım etkinliğini arttırmaya dönük önlemler de getirdiler. Kalkınma politikalarında tutarlılık sağlanması bağlamında, yardım veren ülkeler arasında ticaret, göçmenlik, yatırım ve çevre gibi alanlarda ulusal politikaların oluşturulması sürecinin tüm yönlerine gelişmekte olan ülkelerin çıkarlarının da entegre edilmesi sürecini kurumsallaştırmak için eyleme geçenlerin sayısı arttı. 2004 yılında KYK tarafından örnek olarak incelenen beş ülke şunlardı: Fransa, İtalya, Avusturya, Norveç ve Avustralya.

© OECD 2005

Bu özet metin, resmi bir OECD çevirisi değildir.

Bu özet metin, OECD telif hakkı ve yayının aslının ismi belirtilmek koşuluyla çoğaltılabilir.

Değişik dillerdeki özet metinler, aslı İngilizce ve Fransızca dillerinde yayınlanan OECD yayınlarının kısaltılmış çevirileridir.

Bu yayınlar OECD İnternet Kitabevinden ücretsiz olarak temin edilebilir
www.oecd.org/bookshop/

Daha fazla bilgi için, OECD Halkla İlişkiler ve İletişim Müdürlüğü,
Haklar ve Çeviri Birimi'ne başvurunuz.

rights@oecd.org

Faks: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation Unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
Fransa

İnternet web sitemiz: www.oecd.org/rights/

